

Motion till riksdagen

1989/90:A6

av Gunilla André m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:59 Den sjätte semesterveckan

Kvinnors inträde på arbetsmarknaden och deras genomsnittliga arbetstid har oavbrutet ökat. År 1988 förvärvsarbetade 80 procent av kvinnorna mellan 15 och 64 år. Dessutom svarar kvinnorna för merparten av det oavlönade arbetet i hem och familj. Jämförelser mellan kvinnors och mäns tid i såväl lönearbete som det obetalda arbetet, visar att kvinnor från 16 års ålder alltid arbetar mer än män. Detta innebär att svenska kvinnor tagit på sig en arbetsbörda som är bland de tyngsta, internationellt sett.

Denna stora arbetsinsats har givit vårt land en ekonomisk tillväxt och en välfärdsutveckling som givetvis också borde komma kvinnorna till del. Hitills har de dock fått liten utdelning.

Kvinnornas sammanräknade inkomster motsvarar i genomsnitt 66 procent av männens. Med nuvarande takt i minskningen av inkomstskillnaderna, kommer en jämn inkomstfördelning att dröja i minst 40 år.

En nyligen presenterad undersökning visar att kvinnors sjukfrånvaro ökat med 50 procent under 1980-talet, männens enbart med 15 procent. Kvinnor får med förstörda leder, ryggont och ständig värk betala ett högt pris för dålig arbetsmiljö och långa arbetsdagar.

Skillnaderna är stora mellan kvinnor och män när det gäller arbetstiderna. Ungefär hälften av alla kvinnor arbetar deltid, i genomsnitt 30 timmar i veckan. Av männen är det bara fem procent som arbetar deltid. Kvinnor förkortar således sin arbetstid till i medeltal sex timmar men utan ekonomisk kompensation. De gör det för att hinna och orka med både det betalda och obetalda arbetet. Därför är en förkortning av den dagliga yrkesverksamma arbetstiden en viktig både rättvise- och hälsofråga.

I regeringens proposition 1989/90:59 föreslås att den lagstadgade rätten till semester förlängs till sex veckor. Härmed skall LO:s krav, som regeringen gjorde till sitt löfte i valrörelsen, fullföljas. Förslaget läggs fram trots att remissopinionen på såväl semesterkommitténs som arbetstidskommitténs betänkande saknas. De har nämligen nyligen sänts ut på remiss.

Regeringen hänvisar i propositionen till att LO:s krav grundar sig på de skillnader i semestertidens längd som föreligger mellan privat och offentligt anställda. Föredragande statsråd motiverar sitt förslag om en sjätte semestervecka på samma sätt, nämligen rättvisekravet.

Givetvis måste rättviseaspekten ständigt vara med i allt lagstiftningsarbete. I detta fallet bör vi dock analysera hur denna orättvisa har uppkommit.

Vi överlåter ansvaret till arbetsmarknadens parter att, enligt den svenska modellen, komma överens i löneförhandlingar om på vilket sätt tillgänglig produktivitetssökning, den ekonomiska tillväxten, skall fördelas. Den kan tas ut i form av höjda löner, ökad konsumtion eller exempelvis förkortad arbetstid.

Resultatet har blivit att man inom skilda områden har haft olika prioriteringar. Vissa avtalslutande parter har ansett att höjda löner varit att föredra, andra däremot att en arbetsförmån som förkortad arbetstid t.ex i form av längre semester varit mer angelägen.

Att kräva att riksdagen därefter skall gå in och rätta till de skillnader som uppkommit, är en orimlighet. De skäl som åberopas ifråga om sju semesterveckor kunde med samma tyngd anföras för att de löneskillnader som uppstått i löneförhandlingar i efterhand skulle utjämnas genom riksdagsbeslut.

Av den årliga produktivitetssökningen har vi hittills använt ca 80 procent till ökad konsumtion och 20 procent till arbetstidsförkortning. Nu föreslår regeringen att den andel som går till kortare förvärvsarbetstid skall tas i anspråk för den sju semesterveckan. Detta innebär att en förkortning av den dagliga arbetstiden eller veckoarbetstiden skjuts framåt under många år. Det torde dröja till in på 2000-talet, åtminstone med nuvarande fördelning av tillväxten.

Därmed blir denna reform direkt kvinnofientlig. Kvinnor får fortsätta att betala sin arbetstidsförkortning själva. Deras kroppar slits ut i förtid och omänskliga krav leder till psykiska skador. Trots att kvinnorna således genom sina arbetsinsatser till mycket stor del medverkat till produktivitetssökningen, glöms deras intressen bort när fördelningen sker.

Vi accepterar inte att utrymmet för framtida arbetstidsförkortning under lång tid framöver in-tecknas genom beslut om sex veckors semester.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen avslår förslagen i prop. 1989/90:59 om förlängning av den lagstadgade rätten till semester till sex veckor.

Stockholm den 22 januari 1990

Gunilla André (c)

Karin Starrin (c)

Birgitta Hambræus (c)

Gunhild Bolander (c)

Marianne Jönsson (c)

Stina Gustavsson (c)